

روشهای ناکارآمد گذشته کنیم. تکرار روشهای گذشته، در بهترین حالت ما را به همان نتایجی میرساند که تاکنون به آنها دست پیدا کردهایم. برای رشد و پیشرفت در مدرسه، به ظرفیتسازی برای شناخت و خلق ایدههای جدید و عملی کردن آنها نیاز داریم.

ایدههای زیادی برای بهتر کردن روشهای ادارهٔ مدرسه وجود دارد. از بسیاری از این ایدهها در گذشته استفاده شده است و ایدههای جدید بسیاری هم بهطور همزمان، در مدارس دنیا در حال پیگیری هستند. بعضی از این ایدهها فراگیر میشوند و در مدارس مختلف به کار گرفته میشوند و بعضی دیگر مورد توجه قرار نمی گیرند. به این تغییرات توجه کنید:

- روز گاری روی لوحهای خشتی و پوست جانوران مینوشتند. بعد از آن، کاغذ رواج پیدا کـرد و در حال حاضر، در مدارس پیشـرو دنیا برای نوشــتن از شــیوههای الکترونیکی استفاده میشود.

- روشهای تدریس و آموزش در گذشته بیشتر مبتنی بر سخنرانی بود. سپس، روشهای مشارکتی رواج پیدا کردند و در حال حاضر، مدارس پیشرو دنیا از میان شیوههای یادگیری از شیوهٔ همکاری^۱ استفاده می کنند.

- در گذشته، اعتقاد بر این بود که هدف از مدرسه، آماده کردن دانشآموزان برای کار و زندگی آینده است. بعضی هم معتقد بودند که هدف مدرسه، آماده کردن دانشآموزان برای کنکور است. بعد از آن، مدرسه بخشی از زندگی انسانها تلقی شد و در نتیجه، دانشآموز محوری رواج پیدا کرد. در حال حاضر، مدارس پیشرو تلاش میکنند تا هر دانشآموز نقش خود را در جهان هستی بیابد.

مدرسههای فردا چگونه مدرسههایی هستند؟ آیا برای داشتن تصوری از مدرسههای فردا باید به فیلمهای علمی- تخیلی مراجعه کنیم؟ واقعیت این است که بسیاری از نوآوریهایی که در مدارس فردا اجرایی خواهند شد، همین امروز در مدارس پیشرو در حال اجرا هستند. شاید خیلی از این نوآوریها در گذشته هم در بعضی از مدارس وجود داشتهاند اما به دلایلی فراگیر نشدهاند.

برای شـــناخت مدرســههای فردا، بیش از آنکه لازم باشد به ایدههای نو فکر کنیم، به شناخت فرایند منتشر شدن نوآوریها نیاز داریم.

مدرســـهٔ ما میتواند مدرسهٔ بهتری باشــد. ایدههای بسیاری هستند که میتوانند به مدرسهٔ ما برای بهتر شدن کمک کنند. خودمان ایدههایی داریم و ایدههای بسیار دیگری هم درمدارس دیگر به کار گرفته شدهاند که می توانند به ما برای بهتر شدن کمک کنند. با این حال، یافتن ایدههای مناسب و اجرایی کردن آنها مشکلاتی دارد.

به این سؤالها فکر کنید:

یک نوآوری را

در مدرسه یک

رواج دهيم؟ وقتي

ایده را به نوآوری

تبديل مي كنيم،

روبەرو ھستيم:

افرادی که آن

را يذيرفتهاند و

از آن استفاده

که ظرفیت

می کنند و افرادی

یذیرش و استفاده

از آن را دارند

ولي هنوز آن را

با دو گروه

۱. ایدهٔ تازه و نوآوری چه معنایی دارند؟

۲. چگونه می توانیم یک نوآوری را که در چگونه می توانیم مدرسهٔ دیگری موفق بوده است، در مدرسهٔ خودمان رواج دهيم؟ در مدرسهٔ خود

۳. چگونه میتوانیم یک نوآوری را که در مدرســـهٔ ما موفق بوده است، در مدارس دیگر فراگىر كنىم؟

٤. نشریهٔ رشد مدرسهٔ فردا چگونه می تواند به ترويج اين نوآوريها كمك كند؟

ایدهٔ تازه و نوآوری چه معنایی دارند؟ ایدهٔ تازه فکر تازهای است که می تواند رویهٔ قبلی را تغییر دهد و نوآوری، فرایند ایدهیردازی و بسترسازی برای عملی کردن ایدههای تازه است.

□ به جای تمرکز بر خلق ایدههای خارق العاده، می توانیــم ایدههای دیگــران را دریافت، و بر اساس موقعیت خودمان، بستر عملی کردن آن ها را ایجاد کنیم و یک نوآوری در محل خدمتمان به وجود آوریم. نوآوری در مدرسه می تواند بستر سازی برای مواردی چون استفاده از یک ابزار جدید در مدرسه یا به کار بستن یک روش جديد كلاسداري توسط معلمان مدرسه یا پیادہ کردن یک رویکرد جدید آموزشیے در

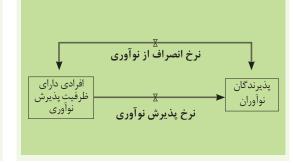
مدرسه باشد.

نيذيرفتهاند

چگونه می توانیم یک نوآوری را که در مدرسهٔ دیگری موفق بوده است، در مدرسهٔ خود رواج دهیم؟

وقتے ، به یک نوآوری جدید میرسیم، با دو گروه روبهرو هستیم: افرادی که آن را پذیرفتهاند و از آن استفاده میکنند و افرادی که ظرفیت پذیرش و استفاده از آن را دارند ولی هنوز آن را نیذیرفتهاند.

به شکل زیر نگاه کنید؛

هر قدر افراد بیشــتری از گـروه دوم به گروه اول بیایند، نرخ یذیرش نوآوری افزایش می یابد و نوآوری بیشتر منتشر می شود اما اگر افراد از گروه اول به گروه دوم بروند، نرخ انصراف از نوآوری زیاد می شود و نوآوری شکست می خورد.

برای اینکه یک نوآوری را که در مدرســـهٔ دیگری موفق بوده است در مدرسهٔ خودمان رواج دهیم، باید با بومی ساختن آن براساس شرایطمان، نرخ پذیرش آن را افزایش و نرخ انصراف از آن را کاهش دهیم. به این عوامل توجه کنید:

سودمندی نسبی نوآوری: استفاده از نوآوری باید در مقایســه با روش قبلی برای ما سـودمندی بیشــتری داشته باشد؛ مانند برتری پاورپوینت بر پروژکتور اورهدکه باعث شد یاوریوینت بیشتر مورد توجه قرار بگیرد.

ســازگار بودن نســبی نوآوری با ارزشها و نیازهای پذیرندگان: لازم است با نیازهای ما و ارزشهای فردی و گروهیمان سازگار باشد.

قابل فهم بودن و ســهولت استفاده: بهتر است نوآوری ساده و قابل فهم باشد تا بیشتر مورد پذیرش قرار گیرد.

قابلیت کنترل و اعمال تغییر: اگر نوآوری قابل کنترل باشد و در شرایط مختلف بتوان در آن تغییر ایجاد کرد، بیشتر مورد پذیرش قرار می گیرد.

قابل مشاهده بودن و در دسترس بودن: اگر نوآوری به اندازهٔ کافی در دسترس قرار بگیرد، پذیرندگان بالقوه بیشتری در معرض آن قرار می گیرند و آن را امتحان می کنند و نرخ یذیرش آن افزایش می یابد.

مورد تأیید بودن: مدتی است که در مدرسهٔ ما چند نفر از معلمان روشهای تدریس جدید را در کلاسهایشان به کار می بندند اما هنوز در فضای ارتباطی میان کارکنان مدرسه، روش قبلی مورد تأیید است و همین سبب شده است که تعدادی از آنها به روش قبلی باز گردند و نرخ پذیرش کاهش ىاىد.

🗆 در میان این عوامل، مورد تأیید بودن یا نبودن نوآوری در آن معرفی شده است، میتواند حلقهٔ مثبت٬ قدرتمندی در جهت رشد یا شکست نوآوری به وجود آورد و عوامل دیگر با اثر گذاری روی این عامل، موجب افزایش نرخ پذیرش نوآوری یا انصراف از آن می شوند.

یذیرش نوآوری و نگــرش مدیران و معاونان مدارس **نسبت به آن**: اگر مدیران و معاونان نوآوری را بیذیرند و از اجرا و بومی سازی آن در مدر سه حمایت کنند، افراد بیشتری در معرض نوآوری قرار می گیرند و نرخ پذیرش آن افزایش می یابد. همچنین اگر به نوآوری نگرش مثبت داشته باشند و آن را تأیید کنند، در پذیرفته شدن آن توسط دیگر همکاران آموزشی مدرسه اثر گذار خواهند بود.

پذیرش نوآوری توسط سایر همکاران مدرسه: علاوه بر

مدیران، سایر همکاران مدرسه هم باید نوآوری را بپذیرند و نسبت به استفاده از آن نگرش مثبت داشته باشند. طراحی زیرساختهای دقیق استفاده از نوآوری در پذیرش آن اثر گذار است.

□ وقتی نوآوری در جوّ مدرسه مورد تأیید قرار می گیرد، کسانی که از آن استفاده می کنند، در تصمیم خود مصممتر میشوند و نرخ انصراف کاهش می یابد. همچنین، مصمم شدن آنها سبب می شود که آن را با اطمینان بیشتری معرفی کنند و بر پذیرش آن توسط افراد دیگر اثر مثبت بگذارند. به این تر تیب، نرخ پذیرش نوآوری افزایش می یابد.

□ برای اینکه نوآوری را در مدرسهٔ خود رواج دهیم، پس از بومیسازی آن براساس عوامل گفته شده، باید کاری کنیم که ارتباطات دوستانهٔ کارکنان مدرسه در یک شبکهٔ ارتباطی^۳ مؤثر افزایش پیدا کند تا افراد بیشــتری در معرض آن قرار بگیرند و تأییدپذیری آن را افزایش دهند.

□ برای ایجاد شبکهٔ ار تباطی مؤثر بین اعضای مدرسهٔ خودمان و بهویژه معلمان، جوّ مدرســه باید امن و مطمئن باشد و در آن همکاری به جای مقایسه و رقابت با یکدیگر، تقویت شود.

چگونه میتوانیم یک نوآوری را که در مدرسهٔ ما موفق بوده است، در مدارس دیگر فراگیر کنیم؟

بهترین راه ترویج نوآوری، تبلیغات است. هر محصول یا خدمتی رسانهٔ تبلیغاتی مخصوص به خود را دارد و بهترین رسانه برای ترویج نوآوری در مدرسه، ایجاد شبکهٔ ارتباطی میان مخاطبان آن نوآوری است. برای مثال، اگر معلمانی که روشهای تدریس جدید را در کلاس درس خود به کار میبندند نتیجهٔ سودمند و مثبت آن را به همکارانشان بگویند، احتمال پذیرش ایدهٔ تازه از سوی همکاران افزایش مییابد.

. برای فراگیر کردن نوآوریهای خودمان در مدرسههای دیگر، میتوانیم دیگران را از آنها آگاه کنیم.

اگر معلم مدرسه هستیم، میتوانیم با چند معلم دیگر که چشماندازهای نزدیک به هم داریم، شبکهٔ ارتباطی ایجاد کنیم و در آن ایدههای تازهٔ خود و شیوههای عملی کردن آنها را بنویسیم. همچنین، میتوانیم ایدهٔ تازه را بهصورت گزارش درآوریم و آن را برای دفتر گروه آموزشی منطقهٔ خدمتمان یا مجلهٔ رشد مدرسهٔ فردا ارسال کنیم.

اگر مدیر مدرسه هستیم، میتوانیم برای تسهیل در به اشتراک گذاشتن ایدههای تازه، یک شبکهٔ ارتباطی حرفهای میان کارکنان آموزشی مدرسهٔ خودمان و مدارس دیگر ایجاد کنیم و یا برنامههایی برای بازدید حضوری از مدرسهٔ خودمان و مدرسههای دیگر ترتیب بدهیم. همچنین میتوانیم با همکاری مدیرانی که با آنها دغدغهٔ مشترک داریم، شبکهای حرفهای بسازیم و تجربهٔ ایدهپردازی و بسترسازی برای عملی شدن ایدههایمان را با آنها به اشتراک بگذاریم و به شیوههای همکارانه روی طرحهای مشترک کار کنیم.

نشریهٔ رشد مدرســـهٔ فردا چگونه میتواند به ترویج این نوآوریها کمک کند؟

نشریهٔ رشد مدرسهٔ فردا مرجعی برای آگاهسازی و ترویج روندهای نوآورانهٔ آموزشوپرورش در کشور است و میتواند در دو حوزهٔ ایجاد آگاهی و ایجاد شبکهٔ ارتباطی گامهای مؤثری برای ترویج نوآوری بردارد. در حوزهٔ ایجاد آگاهی میتواند از این باور که ایدهٔ تازه حرف جدید است که تا به حال گفته نشده، یادگیریزدایی کند. همچنین، میتواند با معرفی بهترین تجربههای استفاده از نوآوری در دنیا³، نسبت به ضرورت استفاده از نوآوریها و تأثیر آنها در رشد و پیشرفت

مــدارس مؤثر باشــد. برای علمی تر شــدن روند انتشــار نوآوری در آموزشو پرورش نیز میتواند نظریههای نویــن مرتبط با طراحیِ ساختار عملی شدن نوآوریها و بومیسازی آنها و نظریههای مرتبط با انتشــار آنها را معرفی نماید.

مهمترین اقدام در حوزهٔ ایجاد آگاهی، جمعآوری روشهای تبدیل ایده به نوآوری از مدارس کشور و انتشار آنهاست. ایجاد آگاهی دربارهٔ یک نوآوری بومی، آن را در معرض دید دیگران قرار میدهد و معرفی آثار مثبت آن در زمانهای مختلف برای رسیدن به وضعیت بهتر، استفاده از آن را تأییدپذیرتر میکند و در نتیجه، موجب افزایش نرخ پذیرش نوآوری توسط پذیرندگان بالقوه میشود.

نوآوری تبلیغات است. هر محصول یا خدمتی رسانهٔ تبلیغاتی را دارد و بهترین رسانه برای ترویج نوآوری در شبکهٔ ارتباطی میان مخاطبان آن نوآوری است

بهترین راه ترویج

از آنجا که انتشار نوآوری وابســته به ایجاد شبکهٔ ارتباطی مؤثر اسـت، رشد مدرسهٔ فردا با انتشـار گزارشهایی دربارهٔ اجرای یک نوآوری در مدارس مختلف و ترویج آثار مثبت آن می تواند یک شــبکهٔ ارتباطی مؤثر برای به اشــتراکگذاری و ترویج ایدهها ایجاد کند و تمهیداتی بیندیشد که ایدههای تازه در مدارس مختلف به اجرا درآیند و کمکم وارد جریان آموزش مدارس سراسر کشور شوند.

★ پىنوشت

1. Collaborative Learning

۲. حلقهٔ مثبت: عواملی که در تعامل با هم، یکدیگر را تقویت میکنند و رشد یک عامل به تغییر عاملهای دیگر و در نهایت، به رشد بیشتر خودش منجر میشود. 3. Word of Mouth

4. Best Practice